

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Antsla Vallavalitsus
vald@antsla.ee
F. R. Kreutzwaldi 1
Antsla vald, 66 403, Antsla linn

JÄRELEVALVE AKT

23.12.2024 nr 5.1-3/38131-1

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3;
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti Antsla Vallavalitsuse tegevust täisealiste sotsiaalteenuste (koduteenus, väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus, tugiisikuteenus, isikliku abistaja teenus, sotsiaaltransporditeenus ja eluruumi tagamise teenus) korraldamisel ja kättesaadavuse tagamisel.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Antsla Vallavalitsus, F. R. Kreutzwaldi tn 1, Antsla linn 66403, Antsla vald, Võru maakond, vald@antsla.ee ja 785 5164
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 12.11.2024.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve peaspetsialistid Ülle Sihver ja Aime Koger (järelevalvemeeskonna juht).
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide, andmeregistrite ja STARi andmete analüüs, kirjalik küsitlemine, dokumentide vaatlus ja analüüs. Järelevalvemenetluse ajal oli järelevalve teostajatel juurdepääs STAR Antsla Vallavalitsuse menetlustele.
- 1.7. Järelevalvetoimingute juures osalesid Antsla Vallavalitsuse sotsiaaltöö peaspetsialist Tiina Lall, sotsiaaltöö spetsialist Malle Kodu, tugiisikuteenuse osutaja Liisi Neola ja avahooldustöötaja Piret Ojaveer.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

SKA tuvastas, et Antsla Vallavalitsus on kontrollitud menetlustes inimeste abivajadust hinnanud ning sellele vastava abi väljaselgitamise kohustust koduteenuse ja väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus (edaspidi: üldhooldusteenus) osutamisel või korraldamisel täitnud.

SKA lõpetab järelevalve menetluse.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

3.1. Järelevalvemenetlus algatati 23.10.2024, mil Antsla Vallavalitsusele edastati vastav teade nr 5.1-3/31542-1. Antsla Vallavalitsuses ei ole varasemalt täisealiste sotsiaalteenuste osutamise ega korraldamise üle järelevalvet teostatud.

3.2. Antsla valla üldandmed ja täisealistele sotsiaalteenuste osutamise korraldamine

Seisuga 01.01.2024 oli Antsla valla elanike arv 4254, sealhulgas oli 65+ vanusegrupis 2056 elanikku ehk 48,3 %.

Antsla Vallavalitsuses oli järelevalve algatamisel täisealiste sotsiaalteenuste korraldamisega seotud kolm ametnikku. Kõigi vallavalitsuse ametnike ja teenistujate kontaktid koos ametijuhenditega on [kodulehel](#) avalikustatud.

Vallavalitsuse poolt koostatud S-Veebi 2023. aasta aruannetest nähtub, et aasta jooksul viibis koduteenusel 62 ja tugiisikuteenusel 33 täisealist, eluruumi tagamise teenust kasutas 15 vanaduspensioni eas ja 24 puudega või erivajadusega vallaelanikku ning kohandatud transporti 16 teenusesaajat. Isikliku abistaja teenust ei osutatud.

Antsla Vallavalitsuse kirjalikust vastusest nähtub, et seisuga 01.11.2024 oli koduteenuse saajaid 38 ja üldhooldusteenuse saajaid 68. Sõlmitud oli 12 tugiisikuteenuse osutamise lepingut, nendest neli perede teenuse osutamiseks. Sotsiaaltransporditeenuse saamisel kasutas lepingulist teenuseosutajat seitse eakat ning koduteenuse saajaid abistasid vajalike sõitudega avahooldustöötajad. Isikliku abistaja teenust ei ole määratud. Antsla Vallavalitsusele kuulub kümme munitsipaalkorterit.

Keskkonnas [Täiskasvanute sotsiaalhoolekande teenustase](#) antakse ülevaade aastate 2019-2023 võrdluses. Maksimaalselt hinnatakse omavalitsuste teenuste taset kaheksa punktiga. Antsla Vallavalitsuse hindeks on kõigil hinnatud aastatel stabiilne kolm punkti. Sarnane hinne/tase on ka naabervaldades (Võru vald, Kanepi vald ja Tõrva vald).

3.3. SHSis sätestatud nõuete täitmine

3.3.1. Nõuded sotsiaalhoolekandes töötavale sotsiaaltöötajale

SHS § 4 p 3 kohaselt on sotsiaaltöötaja sotsiaalhoolekandes töötav vastava erialase ettevalmistusega kõrgharidusega isik.

Kõik täisealiste sotsiaaltöö korraldamisega seotud ametnikud on omandanud rakendusliku kõrghariduse: sotsiaaltöö peaspetsialist Tiina Lall omandas 2013. aastal Tartu Ülikoolis, teenustele spetsialiseerunud sotsiaaltöö spetsialist Malle Kodu 2016. aastal Tallinna Ülikoolis ja peamiselt toetuste spetsialiseerunud sotsiaaltöö spetsialist Liia Jahimees 2022. aasta Tallinna Tehnikakõrgkoolis.

SKA seisukoht: SHS § 4 punktis 3 sätestatud nõue on täidetud

3.3.2. Sotsiaalhoolekandelise abi andmise kord

SHS § 14 lõige 1 kehtestab kohaliku omavalitsuse üksuse kohustuse võtta vastu sotsiaalhoolekandelise abi andmise kord, mis peab sisaldama vähemalt sotsiaalteenuste ja -toetuste kirjeldust ja rahastamist ning nende taotlemise tingimusi ja korda.

Antsla Vallavolikogu võttis 26.01.2021 vastu [määruse](#) nr 1 „Sotsiaalhoolekandelise abi andmise kord“. Kehtiva redaktsiooni kuupäev on 01.07.2023.

SKA seisukoht: SHS § 14 lõikes 1 sätestatud nõue on täidetud.

3.3.3. Teenuse taotlemine ja abivajaduse hindamine

Sotsiaalteenust osutatakse, sotsiaaltoetusi ja muud abi antakse arvestades isiku taht (SHS § 12 lõige 1). Määruse § 3 lõike 3 kohaselt tuleb vallavalitsusele esitada taotlus teenuse või toetuse saamiseks.

Vallavalitsusel on õigus isikute abistamiseks kehtestada taotluste näidisvorme ning vallavalitsusel on kohustus abivajajaid abistada ja nõustada. Kodulehel on leitavad järgmised sotsiaaltoetuste ja -teenuste [avaldused](#) /dokumendid: Toimetuleku toetuse taotlus; Avaldus sünnitoetuse, kooli alustamise, matusetootuse või hooldekodutoetuse saamiseks; Avaldus täiendava sotsiaaltoetuse taotlemiseks; Hooldaja nõusoleku vorm; Isikliku abistaja vajaduse hindamine; Sotsiaalteenuse taotluse vorm; Taotlus väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse rahastamiseks ja Tõend toimetulekutoetuse taotlemiseks. Sotsiaaltöö spetsialisti ülesanne on kodanike vastuvõtt, nõustamine ja valla elanike abistamine sotsiaalhoolduse ja -abi küsimustes (ametijuhendi punkt 3.4). Vestlusest sotsiaaltöö spetsialistiga selgus, et peamiselt registreerivad saabunud avaldusi dokumendihaldussüsteemis sotsiaaltöötajad.

Määruse § 10 lõike 1 kohaselt hindab ametnik abivajaja toimetulekut ja ühiskonnaelus osalemist mõjutavaid asjaolusid ning teeb kindlaks teenuste vajaduse ja osutamise mahu. Vajadusel teostatakse kodukülastus.

Antsla Vallavalitsus on 17.02.2021 korraldusega nr 65 kinnitanud dokumendi „Hindamisinstrument hooldusvajaduse ja sotsiaalteenuste määramiseks“. Hindamisinstrumenti sissejuhatusse märgitakse info, mille toetus kinnitab klient oma allkirjaga (hindamise aeg, kas esmane või korduv, koht, eesmärk, isikuandmed, senine elukorraldus, võrgustiku liikmed). Seejärel iseloomustatakse elukeskkonda, sidevahendeid, liikumise abivahendeid jms. Dokumendi mahukam osa on kirjeldus koos hinnanguga järgmiste igapäevategevuste kohta: liikumine, hügieen ja riietumine, sisseostude tegemine, toidu valmistamine, tasakaaluvõime ja kukkumine, aistingud ja kommunikatsioon, teadvuse seisund, meeleolu, ravimite võtmine, järelevalve vajadus. Dokument lõpeb punktide summaga ja kokkuvõttega, millel hindajad allkirjastavad.

Näiteks on hindamisinstrument lisatud koduteenuse menetluse 24272419080 dokumentide hulka ja sellest nähtub, et abivajadust on hinnatud taotluse esitamisega samal päeval. Üldhooldusteenuse menetlus 24271945104 on märgitud aktiivseks, tegelikult on selles menetluses toimunud abivajaduse hindamine kodus ja koostatud on hindamisinstrument. Tugiisikuteenuse vajaduse hindamine on toimunud STARi keskkonnas (menetlus 23262337904), üldküsimustiku vastustest nähtub majanduslik olukord, eluase ja elukeskkond, tervislik seisund ja elustiil, töötamine ja õppimine, hinnang abivajadusele.

Haldusmenetluse seaduse § 6 ja määruse § 4 lõige 4 kohustavad ametnikke kasutama uurimispõhimõtet. STARi menetlustest nähtub, et ametnikud teevad päringuid, näiteks menetluses 22249073189 Rahvastikuregistrile ning menetluses 23262337904 Töötukassale, Tervisekassale, Töötamise registrile ja Rahvastikuregistrile.

SKA seisukoht: Kontrollitud menetluste põhjal on teenust vajavate inimeste abivajadus välja selgitatud ja korraldatud sobiva abi osutamine. Osade andmete STARi kandmise tähtaega on pikendatud. Seni ei ole STARist leitavad paljude menetluste lisadokumendid.

3.3.4. Koduteenuse korraldus

3.3.4.1. Haldusotsus

Antsla valla kodulehel on nimetatud [sotsiaalteenused](#) ning lisatud [õigusaktid](#), muuhulgas määrus ja koduteenuse hinna kehtestamine. Samas puudub koduteenuse kirjeldus.

Määruse § 13 lõike 3 kohaselt määratakse koduteenuse otsuses osutamiseks vajalikud tegevused ja nende osutamise sagedus ning lõike 4 kohaselt märgitakse halduslepingusse teenuse hind. Koduteenuse hinna kehtestamine ja hinna vähendamine või tasumisest vabastamine on vallavalitsuses pädevuses. Näiteks menetluses 22249073189.

Sotsiaaltöö peaspetsialisti ametijuhendi punkt 3.5 kohaselt annab ametnik haldusakte talle vallavalitsuse poolt antud volituste piires. Kontrollitud koduteenuse menetlustes oli otsuse vastu võtnud sotsiaaltöö peaspetsialist. Otsuse vastuvõtmise aluseks on dokumendiregistris registreeritud taotlus, milles kirjeldatakse abivajaduse soov (näiteks 24272427343 abi koduses majapidamises, ahju kütmisel raskuste tõstmisel) ning info, et sotsiaaltöö spetsialist viis läbi hooldusvajaduse hindamise ja „kinnitab, et koduteenus parandab toimetulekut ja turvalisust koduses keskkonnas“. Otsuse õiguslikeks alusteks on SHS § 14 lõige 2 ja määruse § 13. Kontrollitud menetlustes oli järgitud 10 tööpäeva pikkust tähtaega (näiteks 24272419080). Koduteenuse otsuste peale ei ole vaideid esitatud.

Menetluses 24274588787 on nimetatud järgmised abivajaduse hindamisest lähtuvad tegevused: sisseostude tegemisel ja koju toomisel; küttematerjali tellimisel, ladustamisel ja kütmisel; teenuste kasutamisel ja asjaajamisel; eluruumi turvalisuse jälgimisel ja ohutu elukeskkonna tagamisel; muudes koduabi toimingutes, mis toetavad iseseisvat ja turvalist toimetulekut kodus. Määruse § 13 lõige 3 eeldab otsuses ka teenuse osutamise sageduse määramist – nimetatud menetluses teenuse osutamise sagedus puudub.

Määruse § 11 reguleerib teenuse korraldamist, lõike 1 kohaselt teavitatakse teenuse taotlejat otsusest kirjalikult või muul isikule sobival viisil. Sotsiaaltöö spetsialisti info kohaselt viib avahooldustöötaja uuele teenusesaajale koju nii otsuse, kui ka lepingu ja hinnakirja. Avahooldustöötaja ütlustest nähtus, et nemad saavad koduteenuse osutamise lepingu koopia ja on teadlikud milliseid toiminguid teha.

Määruse § 11 lõike 2 kohaselt sõlmib vallavalitsus vajadusel teenuse määramise otsuse alusel lepingu. Sotsiaaltöö peaspetsialisti otsuses puudub info, et nimetatud otsuse alusel sõlmitakse koduteenuse osutamise leping. Menetluses 24274588787 sõlmiti koduteenuse osutamise leping 23.10.24 nr 8-9/32 otsuse kuupäevast üks päev hiljem. Osapoolteks on vallavalitsuse nimel abivallavanem ja teenusesaaja ning lepingu esemeks on otsuses nimetatud tegevused. Lepingu punktis 1.2 nimetatakse, et koduteenust osutatakse vastavalt vajadusele ja punktis 1.3, et ühe osutamise korra hind on 3.- eurot. Kui tegevuseks on ka teenusesaajale sotsiaaltransporditeenuse osutamine, siis lisandub 3. – eurole täiendavalt sõidu hind 20. senti kilomeetri eest.

[Koduteenuse kvaliteedijuhise](#) kohaselt on teenuse osutamise kvaliteedi tagamise oluline näitaja teenusesaaja õiguste nimetamine. Näiteks menetluses 24275098282 on teenusesaaja (kliendi) kohustustena nimetatud õigete andmete esitamist, viisakat käitumist, sissepääsu tagamist ja lahkavamustest teatamist. Teenusesaajal (kliendil) on õigus saada teenust vastavalt lepingule, lugupidavale ja viisakale suhtumisele ning saada täpset tasaarveldust ja kuludokumente osutatud teenuse eest.

Koduteenuse määramise algdokumendid säilitatakse paber kandjal ja on paigutatud toimikutesse teenust osutatavate avahooldustöötajate kaupa. STARis on kõik koduteenuse menetlused avatud. Kuna osade andmete STARi kandmise tähtaega on pikendatud, siis ei ole STARist leitavad paljude koduteenuse menetluste lisadokumendid. Mitmete menetluste dokumendid lisati järelevalvetoimingute ajal.

3.3.4.2. Koduteenuse osutamine

Koduteenuse korraldamise ülesanne sisaldub (teenuste) sotsiaaltöö spetsialisti ametijuhendis, mille punkt 1.6 kohaselt alluvad ametnikule avahooldustöötajad, punkt 3.10 ülesanne on koduteenuse korraldamine ning punkt 3.11 ülesanne hooldustöötajatele tööülesannete andmine.

SHS § 19 sätestab, et koduteenust ei tohi vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara. Teised koduteenuse osutajate tööle võtmisel nõuded võib kehtestada tööandja.

Järelevalve teostajale edastatud karistusregistri teadetest nähtub, et kolme vahetult koduteenust osutaval töötajal puuduvad koduteenuse osutamist takistavad asjaolud.

SKA seisukoht: Järgitud on SHS § 19 nõuet.

[Juhendis](#) soovitatakse, et koduteenust osutav isik on hooldustöötajale vastava erialase ettevalmistusega. S-veebi 2023. aasta kohta esitatud koduteenuse aruandest nähtub, et kahel töötajal on erialane ettevalmistus. Sotsiaaltöö peaspetsialisti info kohaselt on ühele töötajale ESTA poolt välja antud hooldustöötaja kutsetunnistus, tase 3; teine on Tartu Tervishoiu Kõrgkoolis läbinud hooldustöötaja õppekava ning kolmandal töötajal on omastehoidaja kogemus ja oskused.

S-veebi 2022. aasta koduteenuse andmete üle-Eesti võrdluses tuuakse välja Antsla Vallavalitsuse teenuse osutamise kohta järgmised tähelepanekud: töötaja töökoormus ei ületa normtunde, teenuse osutamisega seotud kulude suurus ei ole omavalitsuste üleselt hinnates äärmuslik, enamik teenuseosutajatest omab erialast väljaõpet ja koduteenuse osutajate vanuseline tasakaal on jätkusuutlik.

Avahooldustöötaja tööaeg on seni peamiselt tööpäeviti ajavahemikus 8.00-17.00. Näiteks avahooldustöötaja Piret Ojaveer'e seletuse kohaselt on tema teeninduspiirkonnas (Urvaste, Vana-Antsla ja Antsla) 12-st teenusesaajast kolm inimest, keda külastab kaks korda nädalas ja teisi kas korra nädalas või vaid vajadusel. Seisuga 01.11.2024 oli teenusel 38 inimest. Talvehooajal lisandub eeldatavasti uusi abivajajaid. Koduteenuse ja sotsiaaltransporditeenuse osutamise arvestust peetakse kalendrikuu kohta. Igal teenuskorra (kodukülastus, sõit) lõpul allkirjastab teenuse saaja arvestuslehe. Avahooldustöötaja poolt tehtud koondi põhjal koostab sotsiaaltöö spetsialist arve.

Omavalitsus on taganud avahooldustöötajatele olulised töövahendid – seega täitnud koduteenuse kvaliteedijuhises nimetatud kriteeriumi. Intervjueeritud töötaja kasutab ametiautot, talle hüvitatakse aastas saja euro eest tööriivaste ost (valib kas jope või jalatsid), töökindaid jms saab osta valla eelarvest. Tunnustamist väärib avahooldustöötajate ühine hool, näiteks koristavad kolm naist koos mõnda suurt puhastust vajavat eluruumi.

3.3.4.3. Ettevalmistused ministri määruse täitmisel

Alates 01.01.2025 jõustuva sotsiaalkaitseministri määruse „Nõuded koduteenusele“ täitmiseks on ettevalmistus alanud. Vallavolikogu alatise sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni 09.10.2024 koosolekul oli päevakorras koduteenuse senine korraldus ja muutused. Liikmed nõustusid, et koduteenuse hinda tuleb tõsta.

Koduteenuse [juhendi](#) kohaselt on teenuseosutajal kohustus regulaarselt üle vaadata töötajate tööülesannete kirjeldused, veenduda nende vastavuses tegelikele tööülesannetele ning vajadusel täiendada. Sotsiaaltöö peaspetsialisti info kohaselt on võimalik seniste tööülesannete täpsustamine. Ametnikud ja avahooldustöötajad on arutanud, et vajadusel on võimalik koduteenuse osutamine ka laupäeval ja/või pühapäeval. Avahooldustöötajad on ka varasemalt aidanud teenusesaajaid hügieenitoimingutel, ravimite manustamisel jms toimingutel. Suuremad probleemid võivad tulla olukorras, mil inimesel ei ole kodus pesemisvõimalusi või elamispiind vajab kapitaalremonti või suuremahulist koristust.

3.3.5. Üldhooldusteenuse korraldus

3.3.5.1. Haldusotsus

Kodulehe rubriigis „[Sotsiaal- ja tervishoiutoetused ning teenused](#)“ ja „Antsla vallas osutatavad [sotsiaalteenused](#)“ on leitav vallavolikogu õigusakt hoolduskulu hüvitamise piirmäära kohta. Samas puudub üldhooldusteenuse kirjeldus ja juhend üldhooldusteenuse saamiseks.

Määruse § 10 lõige 1 sätestab kõigi taotluste läbivaatamisel abivajaduse hindamise, ametniku ülesanne on muuhulgas kindlaks teha missuguseid teenuseid ja millises mahus isik vajab. Sotsiaaltöö spetsialisti (teenused) ametijuhendi kohaselt on üks tema ülesanne

Üldhooldusteenuse osutamise koordineerimine, seega muuhulgas korralduste eelnõude koostamine (punkt 3.13).

Tulenevalt määruse § 14 lõikest 5 otsustatakse üldhooldusteenuse rahastamine vallavalitsuse korraldusega. Menetluses 24273893323 korralduses on nimetatud avalduse esitamine ja selle dokumendiregistris registreerimine, abivajaduse hindamise aeg ning järeldus, mille kohaselt vajab isik pidevat järelevalvet, juhendamist ja hooldust. Lisatakse, et järelevalvet ei ole kodus keskkonnas võimalik tagada ega lahendada koduteenusega. STARi menetlusest nähtub, et korralduse ettevalmistamisel tehti infopäring SKA-le veendumaks toetuse/pensioni suurus.

Vallavalitsuse 09.10.2024 korralduse kohaselt tasutakse ööpäevaringse üldhooldusteenuse hoolduskulude eest vallavolikogu kehtestatud piirmäära ulatuses, kuid mitte rohkem kui teenusesaaja poolt esitatud arvel märgitud hoolduskulu. Teenusesaajal jääb tasuta teenuse majutuse ja toitlustusega osutamisega seotud kulutused, muude teenuse osutamisega seotud kulude ja piirmäära ületava hoolduskulu eest. Teenusesaaja sissetulekute, II kvartali keskmise pensioni ning teenuse osutaja hinnakirja muutumisel hüvitatakse teenuse saajale üldhooldusteenuse kulud vajaduspõhiselt seaduses sätestatud korras.

Üldhooldusteenuse osalise rahastamise korralduste peale ei ole vaideid esitatud. Korraldus edastatakse reeglina e-posti teel teenusesaaja lähedastele ja teenusesaajatele. Üldhooldusteenuse rahastamise korralduse algdokumendid säilitatakse paberkandjal. STARis on avatud menetlused „Väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus“, kuid enamus menetluse dokumente on lisamata. Mitmete menetluste dokumendid lisati järelevalvetoimingute ajal.

SKA seisukoht: Järgitud on SHS § 21 lõike 1 nõuet.

3.3.5.2. KOVi kohustus rahastada hoolduskulu

SHS ei sätesta, kuidas täpselt pidi enne 01.07.2023 üldhooldusteenusele asunud isiku teenuse vajaduse hindamist läbi viima. Kuid sätestab, et teenusvajaduse hindaja peab olema ametnik. Antsla Vallavalitsuse ametnikud on nimetatud nõuet järginud, hooldekodudes hindamas käies koguti vajalikku infot teenusesaajatelt, hooldustöötajatelt ja ka lähedastelt. Juba teenusel viibivate isikute puhul oli tähelepanu igapäevaelu toimingutega toimetulekul järgmistes valdkondades: liikumine, hügieen ja riietumine, söömine ja eritamine, aistingud ja kommunikatsioon, tasakaaluvõime ja kukkumine, teadvus, meeleolu, ravimid, meditsiinitoimingud, abivahendid jms. Taoliselt koostatud hindamisdokument lõpeb ametniku hinnanguga, lisati koostaja nimi, allkiri ja kuupäev.

Antsla Vallavalitsus täitis SHS § 22¹ lõike 1 nõuet, mitmel juhul tagasiulatuvalt. Näiteks menetluses 23264784644 võeti korraldus vastu 09.08.2023 ja punktis 1 nimetati, et ööpäevaringse üldhooldusteenuse hoolduskulude eest tasutakse tagasiulatuvalt 01.07.2023.

Kõigi kontrollitud üldhooldusteenuste korralduse õiguslikuks aluseks on SHS § 22¹ lõige 1, määruse § 14 lõiked 4, 4¹, 4⁴ ja 5, Antsla Vallavolikogu 20.06.2023 määruse nr 12 „Väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse hoolduskulu piirmäära kehtestamine“ ning isiku avaldus. Korralduse punkti 4 kohaselt jääb teenusesaajale isiklikuks kasutamiseks vähemalt 5% igakuisest sissetulekust.

SKA seisukoht: Kontrollitud menetlustes on SHS § 22¹ lõike 1 nõue täidetud.

3.3.5.3. KOVi võimalus määrata hoolduskulu piirmäär

SHS § 22¹ lõike 3 kohaselt võib kohaliku omavalitsuse üksus kehtestada hoolduskomponendi kulude tasumise piirmäära. Antsla Vallavolikogu 20.06.2023 [määruse](#) nr 12 kohaselt on hoolduskulu piirmäär on 550 eurot kalendrikuus ühe teenuse saaja kohta. Info on leitav [kodulehel](#).

SHS seletuskirja kohaselt saab KOV piirmäära kehtestamisel aluseks võtta koostööpartnerite või haldusterritooriumil või koostööpiirkondades tegutsevate ööpäevaringse üldhooldusteenuse

pakkujate hinnataseme. Kehtestatud hoolduskulude tasumise piirmäär ei pea katma kvalifitseeritud hooldustöötajate kulusid iga teenuseosutaja juures, vaid see peab kindlustama inimesele teenuse tegeliku kättesaadavuse selliselt, et tal on võimalus valida vähemalt mõne teenuseosutaja vahel.

Piirmäär ei ole takistuseks hooldekodukoha leidmisel, kuid võib olla ebapiisav kõigis hooldekodudes hoolduskulude katmiseks ja tuleb arvestada täiendava tasumisega. Vallavalitsuse [kodulehel](#) on leitav MTÜ Antsla Tervisekeskuse üldhooldusteenuse kirjeldus ja alates 01.11.2024 kehtiv hinnakiri, mille kohaselt on hoolduspersonali kulu on 648.- eurot, seda nii keskmise kui ka suure kõrvalabi vajadusega teenusesaajate puhul.

3.3.5.4. KOVil kohustus tasuda osaliselt majutus- ja toitlustuskulud

SHS § 22¹ lõike 5 nimetab olukorrad, mil KOVil on kohustus tasuda keskmisest vanaduspensionist madalamat sissetulekut saavatele teenusesaajatele osaliselt ka nende makstavad majutus- ja toitlustuskulud.

Määruse § 14 lõikes 4¹sätetatakse, et Antsla vald katab teenusega seotud kulud vastavalt sotsiaalhoolekande seaduse § 22¹ lõikes 5 toodule. Näiteks menetluses 24270310287. issetulekuna arvestatakse teenuse saaja riiklik pension, kogumispension kogumispensionide seaduse tähenduses, töövõimetoetus töövõimetoetuse seaduse tähenduses ja sotsiaalmaksuga maksustatav tulu sotsiaalmaksuseaduse tähenduses ja muud tulud, näiteks rendi-, üüri- ja väärtpaberitulud.

Antsla Vallavalitsus hüvitab keskmisest vanaduspensionist madalama sissetuleku vahe ja osaliselt ka majutus-ja toitlustuskulud 22 kliendile (järelevalvetoimingute alguse info) ehk 32% kõikidest üldhooldusteenuse saajatest.

SKA seisukoht: Järgitud on SHS § 22¹ lõikes 5 sätestatud nõuet.

3.3.6. Tugiisikuteenuse korraldus

[Kodulehelt](#) ei ole leitav info tugiisikuteenuse eesmärgi, saaja, sisu, osutamise tingimuste, dokumentide, hinna ja osutaja kohta.

Määruse § 15 kohaselt on ametniku ülesanne tugiisikuteenuse vajaduse hindamine ja vastava otsuse tegemine. Lapsele tugiisikuteenuse määramise puhul sõlmitakse osutajaga kirjalik leping, kuhu teenuse märgitakse vajalikud tegevused ning nende sagedus. Juhul kui isik taotleb ametiasutuse poolt osutatavat tugiisikuteenust, määratakse tugiisikuteenuse osutamiseks vajalikud tegevused ja nende sagedus kindlaks teenuse määramise otsuses. Sama sätte lõige 6 kohaselt on tugiisikuteenus on teenuse saajale tasuta.

Peamiselt toetuste määramisega tegeleva sotsiaaltöö spetsialisti ametijuhendi kohaselt on tal tööülesanne täiskasvanud isikutele tugiteenuste määramine ja hindamine ning tugiisiku töö koordineerimine (punkt 3.7). STARis on tugiisikuteenuse menetlused nimetatud ametniku poolt avatud, näiteks 23262337904. Kuid menetluse nimetusena on kasutusel „Toimetulematus, majanduslik“ või „Muu probleem“. STARis tehtud abivajaduse hinnangu põhjal koostati tegevuskava ja juhtumiplaani eelvaade. Lisatud juhtumivõrgustiku liikmete lehekülj oli tühi.

Nimetatud menetluses on teenuse määramise otsuse allkirjastanud sotsiaaltöö peaspetsialist.

Tulenevalt SHS § 25 lõikest 2 ei tohi vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara. Tööandja on karistusregistrisse 15.09.2023 ja 09.09.2024 tehtud päringute põhjal veendunud, et nimetatud nõue on täidetud. Vallavalitsuses on tööle võetud (Töötamise registri andmetel koduhooldustöötajana) tugiisiku teenust osutav Liisi Neola, kellel on Tartu Ülikoolis omandamisel eripedagoogika ja logopeedia eriala.

Seisuga 01.11.2024 oli kümnest täisealisest teenusesaajast enamus üle 50.aastased üksikud mehed, kelle jõustamiseks tuleb tugisikul kaasas olla töövõime hindamisel, tervishoiuteenuse saamisel jms. Mõnel juhul piisab ühekordsest toimingust. Võimalikud on kolme kuu pikkusest lepingud, pikemad lepingud on sõlmitud aastaks. Intervjuus kiitis tugisik laabunud koostööd Töötukassa konsultandiga. Seni vallavalitsusega samas hoones paiknenud Töötukassa esindust Antslasse enam ei jää.

3.3.7. Isikliku abistaja teenuse korraldus

[Kodulehel](#) ei ole leitav info isikliku abistaja teenuse eesmärgi, saaja, sisu, osutamise tingimuste, dokumentide, hinna ja osutaja kohta.

Määruse § 17 sätestab isikliku abistaja teenuse osutamise tingimused. Ametniku ülesanne on isikliku abistaja teenuse määramisele eelneva kõrvalabi vajaduse ulatuse ja (koostöös teenuse saajaga) kõrvalabi ajalise mahu määramine ning otsus, kas taotluses märgitud isiklik abistaja on sobiv teenust osutama. Vajadusel abistab ametnik sobiva isikliku abistaja leidmisel.

Tulenevalt määruse § 17 lõikest 6 määratakse otsusega isikliku abistaja teenuse osutamiseks vajalikud tegevused ja nende osutamise sagedus. Otsuse põhjal sõlmitakse teenuseosutajaga haldusleping, milles sätestatakse kõrvalabi tegevuste loetelu, teenuse maht ja hind ning vajadusel teenuse osutamise tähtaeg. Teenusesaajale on kõnealune teenus tasuta. Peamiselt toetuste määramisega tegeleva sotsiaaltöö spetsialisti ametijuhendi kohaselt on tal tööülesanne täiskasvanud isikutele tugiteenuste määramine ja hindamine ning tugisiku töö koordineerimine (punkt 3.7). Sõnaselgelt ei ole isikliku abistaja teenuse vajaduse hindamisega seotud tegevused nimetatud.

S-veebi 2023. aasta isikliku abistaja teenuse aruande ja järelevalves kogutud tõendite põhjal selgus, et Antsla vallas ei ole isikliku abistaja teenuse saajaid.

3.3.8. Sotsiaaltransporditeenuse korraldus

Määruse § 20 lõikes 2 loetletakse andmed, mida peab sisaldama vallavalitsusele esitatav taotlus. Sama sätte kohaselt määratakse sotsiaaltransporditeenuse ametniku toiminguga. Teenuse hinna kehtestab vallavalitsus, vastav [määrus](#) on kodulehel avalikustatud.

Tulenevalt määruse § 20 lõikest 6 võib vallavalitsus teenuse hinda vähendada või seda mitte rakendada, kui teenuse saaja ei ole võimeline omaosalustasu maksma või muul põhjendatud juhul.

Sotsiaalteenuste määramisega tegeleva sotsiaaltöö spetsialisti ametijuhendis on nimetatud ühe ülesandena sotsiaaltransporditeenuse korraldamine ja koordineerimine (punkt 3.12). Teenuse taotlejad on teadlikud, et helistavad ametnikule ja saavad teenust tellida. Samuti ollakse kursis, et vedaja saab sõidud ühitada ja üksinda ei sõideta. Teenuse osutajateks on MTÜ Kagu Ühistranspordikeskus, avaholdustöötajad ja vajadusel ka tugisik.

S-veebi 2023. aasta sotsiaaltransporditeenuse aruandest nähtub, et vanusegruppi 18.-64. aastat kuulunud 25 teenusesaajat kasutasid sõite avalike teenuste saamiseks. Vanusegrupis 65 + sõitis 60 teenusesaajat samuti avalikele teenustele ja viis teenusesaajat erinevatele vaba aja tegevustele. Sotsiaaltöö spetsialisti seletuse kohaselt on enamus sõite Tartu ja Võru tervishoiuteenuste osutajate juurde. Maapiirkonnast ei pääse tervisemuredega inimene esmalt bussile, kui näiteks peatusse on kolm kilomeetrit.

STARis on sotsiaaltransporditeenuste osutamist kajastavad menetlused avatud alates 12.04.2024. Menetluste nimetusena kasutatakse „Sotsiaalhoolekande seadus § 38 lõige 1, Antsla Vallavolikogu 26.01.2021 määrus nr 1 § 20“. Ametniku hinnangul tingib sellise menetluse nimetuse otstarbekus, kuna STARi otsust välja printides jääb sotsiaaltranspordi määramise õiguslik alus nähtavaks. Iga tellimus on eraldi algatatud menetlus ja reeglina avatud, ehkki ühel päeval toimunud teenuse osutamine on lõppenud. Näiteks on avatud sama isiku menetlused/ühapäevased sõidud 22257785802 ja 22258047863.

3.3.9. Eluruumi tagamise teenuse korraldus

S-veebi 2023. aasta aruandest nähtub, et omavalitsuse omandis on 26 korterit ja kolm üksikut tuba, mida kasutas kokku 38 vallaelanikku. STARis ei ole eluruumi tagamise teenuse menetlusi avatud.

Määruse § 21 reguleerib eluruumi tagamise teenuse eesmärki, sealhulgas eluruumi kasutamise võimaluse kindlustamist ja puudega isikule kuuluva või tema valduses oleva eluruumi kohandamist. Lõikes 3 nimetatakse taotlusse kantavad andmed. Tulenevalt lõikest 4 otsustatakse eluruumi kasutusse andmise, andmisest keeldumise või lõpetamine vallavalitsus korraldusega. Kodulehelt on leitav määrus, kuid puudub eluruumi tagamise teenuse kirjeldus.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

4.1. Vaatamata asjaolule, et osade andmete STARi kandmise tähtaega on pikendatud, soovib SKA igapäevatöös STARi kanda [Sotsiaalteenuste ja -toetuste põhimääruse](#) § 8 lõige 1 punktides 8, 11 ja 12 sätestatud andmed ning korrastada varem sisestatud menetlused.

4.2. Koduteenuse osutamisel lähtuda SKA kodulehel avaldatud koduteenuse [juhendist](#) ja koduteenuse [kvaliteedijuhisest](#).

4.3. Sotsiaalteenuse rahastajal peab olema ülevaade sotsiaalteenuse eesmärkide saavutamisest ning teenuse rahastaja peab analüüsima teenuse mõjusust. Korduva hindamise läbiviimine tagab abivajajale jätkuvalt sobiva teenuse ja omavalitsuse eelarve säästva kasutamise.

4.4. Palume vaadata üle ja ajakohastada kodulehel olev sotsiaalteenuseid puudutav teave.

(allkirjastatud digitaalselt)
Aime Koger
järelevalve peaspetsialist